

פניני הדף היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדף היומי

כתובות נז-סו | פרשת כי תצא | גליון מס' 140

דף ס. פס

יכול יהא חלב מהלכי שתיים טמא - פרש"י טמא היינו אסור.

הגאון רבי יוסף ענגל זצ"ל בבית האוצר (כלל קכ"ט) דן באריכות אי מצינו איסור שיקרא בשם "טומאה", והביא מכאן דמבואר בהדיא דגם איסור שאינו שייך לדיני טומאה וטהרה קרוי "טמא". והקשה דבמסכת עבודה זרה (ל א) איתא: שמואל אמר זליפתן של כלים טמאים אוסרתן [לשמן של עכו"ם] פריך אטו כו"ע אוכלי טהרות נינהו, אלא זליפתן של כלים אסורים אוסרתן, ומדהוצרך הגמרא לתרץ ולומר דכלים אסורים קאמר, מבואר דאם נאמר כלים טמאים ליכא לפרש דהכוונה לאיסור.

עוד העיר מדאיתא לעיל (כח ב) נאמן התינוק לומר כך אמר לי אבא משפחה זו טהורה משפחה זו טמאה ופריך טהורה וטמאה ס"ד, ופרש"י דמה טומאה וטהרה שייך במשפחות, ומתרץ אלא משפחה זו כשירה ומשפחה זו פסולה, דמבואר דלא שייך שם טומאה על משפחה האסורה. ועע"ש שהאריך.

גונח יונק חלב כו' במקום צערא לא גזרו רבנן - בשו"ת חוות יאיר (סי' קס"ד) נשאל אם יש היתר למלול הפרעושים המצערים אותו מאוד בשבתות הקיץ אי אמרינן ככה"ג דבמקום צערא לא גזרו רבנן או לא.

וכתב וז"ל: הא דבמקום צערא לא גזרו רבנן, לא מצינו בש"ס רק לגבי גונח יונק בגמרא כתובות ובשו"ע או"ח סי' שי"ח סימן לג, ואף כי הרמ"א למד ממנו בהגה שני באו"ח ריש סי' שי"ז גבי קשורה, [שאם נתקשר לו קשר שאסור לפתוח מדרבנן, במקום צער יכול לפתוח], מ"מ אין לנו ללמוד ממנו בשום מקום לעשות דברי חכמים כעיר פרוצה שאין לה חומה, כי אין לדמות צער לצער. ואפשר שרמ"א מייירי בבית צואר או בתי שוקיים שנתקשרו, והוא מבקש לפשטם בלילה כשיכנס למיטתו לישון. ובכהאי גוונא צער גדול, משא"כ צער אחר.

כ"ש הא דפרעוש דבדחי' וזריקה נמלט מעקיצתה כו' חלילה להקל אפי' במלילה, ושקול צער זה נגד שכר גדול

שיקבל בשלחו אותם חפשי. [והרי זה] כבא דבר עבירה לידו ונתאפק, שנותנים לו שכר כעושה מצוה, כבסוף פרק קמא דקידושין (ל"ט ע"ב), ע"ש.

מינקת שמת בעלה כו' - בשו"ת מהר"י מינץ התיר במופקרת מניקה שתנשא כדי שלא יכשלו בה אחרים, והביא רא"י מהא דאיתא ביבמות (ס"ו ע"א) דשפחה דעבדי בה איסורא כופין את רבו לשחררה, ואף על גב דקעבר אלעולם בהם תעבודו, כדי למנוע מכשול לרבים. (ועפ"י התיר בשבות יעקב (סי' צ"ה) במינקת שהיה לה יתומים ולא היה לה לפרנסם, ורצתה להינשא לאיש עשיר שהבטיח לפרנסם. והוא התיר עפ"י הנ"ל שהוא לתקנת היתומים).

ותמה באבני נזר (אהע"ז סי' מ"ט אות ד') דמצד סברא זו נוכל להתיר רק איסור ידי', אבל איך נתיר איסור ידיה, דהא בידה שלא להפקיר את עצמה, ושאינו בלעולם בהם תעבודו, דליכא איסור אהעבד רק אאדון.

ותירץ על פי מש"כ רש"י (ב"מ ק"ח ע"ב) לגבי דינא דבר מצרא, שהאיסור אינו על המוכר, דהא ברצונו תלוי למכור או שלא למכור, אלא האיסור הוא על הלוקח שהוא שאינו בר מצרא לא יקח. וה"נ י"ל לגבי מינקת שאין איסור עלי' דהא בידה שלא להניק, ואין האיסור רק על הבעל שהוא גורם לה להעביר חלבה, ועל כן איסור ידיה שפיר יש להתיר משום שלא יכשלו בה רבים ע"ש.

דף ס. פס

אמר ר' נתן בר יוסף הן הן דברי ר' ש הן הן דברי ב"ה וכו'. הגאון ר"ש קלוגר זצ"ל בהגהות חכמת שלמה לשו"ע אבהע"ז (סי' י"ג סי"א) כתב: לולא דמסתפינא נראה ללמוד היתר חדש במינקת בזה"ז להיות מותרת להינשא אחר י"ח חודש, דדוקא בזמן הש"ס שהי' דרך רוב תינוקות לינק כ"ד חודש, אבל לדידן שנשתנו הטבעים וכל תינוק אינו יונק יותר מי"ח חודש ויש שגומלין לט"ו חודש ולניק יותר מי"ח הוי מיעוט דלא שכיח וא"כ לדידן חזר להיות אחר י"ח חודש דינו כמו בזמן הש"ס אחר כ"ד חודש דלא חששו למיעוט הממשיכין לינק.

דכיון שבביאה אחת שאחר הביאה הראשונה הרי כבר יש מציאות בעולם להתעבר מצד הטבע, ובהכרח כשלא נתעברה הוא שכן רצון הבורא מטעמים הכמוסין, וא"כ לא יועיל מה שיוסיף על שיעור עונה האמורה בתורה. ואף שודאי אפשר שנגזר עליו שיזכה בבנים בטירחא מרובה, מ"מ לא שייך זה רק בעונות המחויבות שקבעו חז"ל.

דף סב. ע

אמר רב אנחה שוברת חצי גופו של אדם וכו', ור' יוחנן אמר אף כל גופו של אדם שנאמר והי' כי יאמרו אליך על מה אתה נאנח ואמרת אל שמועה כי באה וגו' - כתב הרבי ר' יחונתן אייבשיץ זצ"ל ביערות דבש (ח"א דרוש ז). דיש להבין במאי פליגי. וגם להבין הפסוק מה השאלה הזו למה אתה נאנח, הלא אדם עלול לפגעי הזמן ואין רגע בלי פגע ויגון ואנחה.

אבל הענין כך, דיש באדם חלק הטוב שהוא חלק הנפש והוא הלב טוב ויצר טוב, וחלק הרע שהוא חלק חומרי ולב רע ויצר רע, והנה כאשר באים לאדם צרות רבות ויסורים, עליו לקבלן בשמחה ולא להתאנח ולהצטער, אך רק החלק הטוב מבין שאין לו להצטער ולהתאנח, אבל החלק הרע שהוא החומר לא יסבול הצרות והיסורין ובודאי יאנח על זה.

אך כל זה הוא הצרות ויסורין שלו עצמו, אבל על צרות שאירעו לאחרים בודאי גם החלק הטוב שבאדם יש לו להצטער ולהתאנח עליהם, ואין לאדם לקבל באהבה יסורים של חבירו.

ולפי"ז י"ל דאלו ואלו דברי אלוקים חיים, אלא רב דיבר על הצרות והיסורים של האדם עצמו, וע"כ אמר דאנחה שוברת חצי גופו של אדם והיינו רק החלק הרע נאנח ומצטער, אבל חלק הטוב אינו נאנח אלא מקבל היסורים באהבה. ור' יוחנן דיבר על יסורים וצער של חבירו וע"ז קאמר דאנחה שוברת כל גופו של אדם, דגם החלק הטוב שבאדם נאנח ומצטער ע"ז וכנ"ל.

וזהו מה שנאמר בפסוק ביחזקאל "כאשר יאנח בשברון מתניים לפני העם, ואמרו לו מה אתה נאנח", והיינו אתה דייקא, שאתה הוא צדיק וחסידי אין לך להתאנח כלל כי צריך אתה לקבל יסורין באהבה, ואף לכבוש את החלק הרע שלא יצטער, וכמו שהי' אצל הלל בברכות (ס ע"א) שאמר מובטח אני שאין זה בביתי, כי הרגיל את בני ביתו לקבל יסורין באהבה ולא להתאנח ולהצטער.

וע"ז ישיב להם שאין נאנח על צרות עצמו, רק שמועה באה משל אחרים. ומנס כל לב, כל לב דייקא, לב טוב ורע וכנ"ל, עיין שם.

רבי יוחנן הוה קסליק בדרגא הוה סמכי ליה רב אמי ורב אסי וכו' - כתב החוות יאיר במקור חיים (סי' קכ"ח סע' מ"ה) דמכאן יש להביא ראיה מפורשת דמותר לכהן למחול על כבודו, דהא רב אמי ורב אסי היו כהנים וכדאיתא בגיטין (נט ב) וכו' שימשו את רבי יוחנן.

ואף דקיי"ל אין ב"ד יכול לבטל דברי ב"ד חבירו, וגם דדבר שנאסר במנין צריך מנין אחר להתירו, אך התוס' בפ"ק דמגילה (ה' ע"ב) גבי רבי רצה לעקור ט' באב, כתבו דאין זה בכלל אין ב"ד יכול לבטל דברי ב"ד חבירו, דלא רצה לעקור רק החומר שיש בו יותר משאר תעניות וכו', משמע דבמקצת לא נחשב עקירה וה"נ דעיקר מה דאסרו רבנן נישואין למינקת נשאר קיים ולא עקרינן רק מכ"ד חודש לח"י חדשים כו' וכמו גבי גילוי בזה"ז דליכא נחשים, אך מה כתי להתיר נגד משמעות האחרונים עכ"פ היכא דיש עוד סניף כגון בגרושה ולא התחילה לינק יש לצרף גם זה עכתו"ד.

דף סא. ע

עולה עמה ואינה יורדת - הגאון ר' מאיר שפירא ז"ל (בספר אמרי דעת סו"פ לך לך) ביאר עפ"י זה הפסוק (שם י"ז, טו) "שרי אשתך לא תקרא שמה שרי כי שרה שמה". שלכאורה הי' צריך לומר כי שרה "יהיה" שמה. אלא שמכוין שקיי"ל שעולה עמה ואינה יורדת, שהיא בעלייתו של בעל. אם כן יוצא שמכוין ששינו שמו של אברהם מאברהם - אביו של ארם, לאברהם אב המון גוים, ממילא נשתנה אז שמה משרי לשרה שהיא שר של כולם, וזה הוא שאמר שרי אשתך לא תקרא שמה ממילא שרי, כי שרה שמה מכבר מאז שהשתנה שמו של אברהם מאברהם לאברהם.

אר"ה מאי קראה - והיא בעולת בעל וכו' - והיא בעלת בעל. לכא"ו מאי שייכא, וביאר הפנ"י דהנה מעשה יפת תואר בעכו"ם ביארה הגמ' דהוה גזילה ובמעשה דאבימלך הרי לא נגע בה, ואברהם אמר אחותי היא א"כ הסכים ליתנה לו וכתוב וישלח אבימלך ויקח את שרי, והיינו שלקחה בע"כ, א"כ אמר לו הקדוש ברוך הוא אה"נ דלא קאתא עליי, מ"מ הרי בלקיחה עצמה יש כאן גזילה אפילו לא בא עליי, ואם יטען אבימלך הרי אשת איש היתה ובעלה הסכים לנתינה, ע"ז השיב לו הקדוש ברוך הוא דבעליתו של בעל ואין לו זכות ע"ז ונמצא שיש כאן גזילה.

דף סא. ע

וסימנך מתניתא מלכתא - הגאון ר' יוסף ענגיל בספרו בית האוצר (מערכת א' - ו' סוף כלל ל"ג) כתב רמז בזה בקרא תהלים כ"א ב' (חיים שאל ממך נתתה לו שם"ת חיים שאל' ממך נתת' הוא מלכה, ור"ת ש'אל מ'מך נ'תתה הוא שמן ועם הה"א היתירה של נתתה הרי משנה.

והביא גם מספה"ק שמשנה היא מדת מלכות, וזהו גם כן רמז בגמרא מתניתא מלכתא היינו מדת המלכות.

העונה האמורה בתורה הטיילין בכל יום הפועלים שתים וכו' - באגרות משה (אבהע"ז ח"ג סי' כח) למד מדברי הרמב"ם (אישות פט"ו ה"א) דגם כשלא קיים עדיין פרו ורבו אינו חייב יותר מכפי העונה האמורה בתורה. ותמה דאיך יפטר מלבעול בכל יום מצד מצות פרו ורבו. ותירץ

ולכא' יש לדחות ראייה זו לפי מש"כ בהגהות הגר"ב פרנקל דלשמש את רבו וכה"ג אין בכך בזיון לכהן ואדרבא זהו כבודו.

דף סד: ס

מִיחֲזִי כְּשֹׁכֵר שֶׁבֶת וכו' - בשו"ת התעוררות תשובה (בגד"מ או"ח סי' קמ"ט ס"ק ד') כותב: שאלני בני הב' שמואל חיים שיחי' אם מותר ליהנות מהמעות שזכה בו אדם ע"י גורל אשר קנה, והיה העלתו בשבת קודש או ביום טוב משום שכר שבת. והביא ראייה מגמ' כתובות (ס"ד ע"א) במורד דאין מוסיפין לה על הכתובה בשביל שבת משום דמיחזי כשכר שבת, הגם שאינו עושה מאומה בשכר רק הבעל מורד, וגם הבעל אינו עושה רק בשב ואל תעשה דמגרע ממנה עונתה, וה"ה בגי"ד דאסור.

אך זה פשוט שאם ילדה פרתו בשבת, שאין בו משום שכר שבת, שכל הטעם דשכר שבת אסור הוא אטו לתא דמקח וממכר וכדפרש"י (שם), וזה לא שייך רק אם שני אנשים שיש להם עסק ביחד, זה קונה וזה מוכר, וגבי מורדת, האיש יש לו חיוב כנגדה, והיא כנגדו. ועיין בשו"ע או"ח (סי' ש"ו ס"ד, ומג"א סי' רמ"ו סק"ג, וסי' רמ"ה ס"ו, ומג"א סי' תקכ"ו סק"ב).

והמהדיר בהערות שם כתב: בספר שמירת שבת כהלכתה (פכ"ח הערה ק"י) הביא מחדושי הגר"ח הלוי על הש"ס שבת (י"ט ע"א) דאיסור שכר שבת אינו דאסור להרויח בשבת, אלא דאם עשה מלאכה אף דהיא מלאכה מותרת, כמו שמירת פרה, מ"מ היכא דמשתכר בזה אסור לשמור משום שכר שבת והשמירה אסורה. - וא"כ אף בגורל שקנה קודם השבת, ועשו את הגורל בשבת לא יהיה בזה משום שכר שבת. אך יל"ע בדברי הרמ"א (סי' שכ"ב ס"ו) דכתב דאסור להטיל גורל בשבת אפי' ע"י א"י. האם גם בכה"ג דאינו מיוחד עבור ישראל, אסור לישראל לקנות גורל שיטילוהו בשבת.

ובתל תלפיות (שנת תרפ"ה אות י"ד) אשר שם הודפסו דברי רבינו בתחלה, האריך שם עורך התל תלפיות דאין בגורל משום איסור שכר שבת.

המשרה אשתו ע"י שליש כו' - בשטמ"ק הביא שהקשו הראשונים דהכא מבואר ששעור ב' סעודות הוא לריב"ב ששה ביצים, ולר' שמעון חמשה ביצים ושלש, ואילו בעירובין (פ"ג ע"א) איתא דשיעור ב' סעודות הוא כדי עיסת מדבר שהוא עשירית האיפה, דהיינו מ"ג ביצה וחומש כשיעור חלה, והוא שיעור הרבה יותר גדול מהמבואר כאן.

ותירץ בשם רבני צרפת דאשה הואיל והיא אינה בת מלאכה, לכן סגי לה הכא בשיעור שש ביצים או פחות. משא"כ איש שהוא בעל מלאכה צריך הרבה יותר, עומר לגלגולת.

ותמה הגאון ר' זאב וואלף אלעסקר מבראד זצ"ל בשו"ת נו"ב (מהדו"ק או"ח סי' ל"ז), דהא במדבר ירד עומר לגלגולת אף לנשים, והא להם סגי בהרבה פחות. ועוד הקשה דהא במדבר גם האנשים לא היו בעלי מלאכה, וכן אמרו (תנחומא פ' בשלח כ') לא נתנה תורה אלא לאוכלי מן, ואעפ"כ היו צריכים עומר לגלגולת.

והשיב על דבריו הנו"ב (בסי' ל"ח בסופו) דהרי במן ירד עומר לגלגולת אף לטף כמו שנאמר עומר לנפשותיכם (שמות ט"ז ט"ז), והרי התינוקת בודאי לא אכלו עומר לגלגולת, אלא ע"כ שהשוה הקדוש ברוך הוא שיעור אחד לכולם, א"כ גם לנשים ירד להם שיעור עומר אף שהם לא היו צריכים כל כך.

וכתב ע"ז הגאון רז"ה מבראד הנ"ל בספרו חדושי וכללות רז"ה ח"א (והועתק בסוף ת' נו"ב הנד"מ) דמאי דפשיטא ל' להנו"ב דירד מן בשביל התינוקות מספק"ל טובא, דכתיב איש לפי אכלו, ויש למעט איש ולא קטן, והכא דכתיב מספר נפשותיכם הוא לרבות הנשים.

ואפי' אי נימא דירד בשביל התינוקות, י"ל עפ"י מש"כ רש"י סוף פ' ויגש לחם לפי הטף לפי הצריך לכל בני ביתם, וכ' השפתי חכמים דהיא רבותא שאף שדרכו של תינוק לפרר נתן להם כל צרכם, וא"כ גם קטן צריך עומר כגדול בשביל שדרכו לפרר.

החתם סופר (תורת משה) עה"ת פ' בשלח כ' ליישב קושיא זו למה ירד שיעור עומר לקטן, דבפסחים פ' ע"פ מבואר דשיעור סאה ועומר נמדד לפי גובה אצבעות ואמות. וא"כ שיעור העומר לא ה' לפי אמה בינונית, אלא עפ"י חשבון של כל א' לפי האמה שלו, ואמנם להקטן ירד פחות, וכשגדל ירד לו יותר.

דף סה: ס

א"ל בת רב חסדא מאן הוי האידינא בבי דינא, א"ל חומה דביתו דאב"י, נפקא אבתרא וכו' אמרה לה קטלת תלתא ואתת למיקטל אחרינא - וברש"י קטלת לך תלת, שכבר ניסת לג' ומתו כדאמר ביבמות בפ' הבא על יבמתו (סד ע"ב).

בשו"ת חתם סופר (אהע"ז סי' כג) הוכיח מדברי אלו דאשה קטלנית שתנשא אין כופין אותו להוציאה, דאל"כ מה קאמרה בת רב חסדא לדביתהו דאב"י קטלת לך תלתא ואחת למיקטל אחרינא, והרי לא נתיר לה להנשא, אלא ודאי דאם תנשא אין כופין אותה להוציא.

עוד כתב שם דבתרומות הדשן (סי' ריא) הביא מהריב"ש (סי' רמג) דאם מת הבעל בדבר או במכת מדינה יש להקל דלא נחשבת קטלנית. והקשה עליהם החתם סופר, א"כ מה אמרה בת רב חסדא לדביתהו דאב"י קטלת לך תלתא, והלא אב"י מדבית עלי קאתו כגמ' בר"ה (יח ע"א) וא"כ זה נחשב כמו מכת מדינה.

משתכר שוה פי ארבע ממה שעומד, וזה סותר לדהכא שאינו שוה רק עוד חצי ממה שעומד.

ותירץ החתם סופר (שו"ת יו"ד סי' רל"ט) דהנה לעולם מה שנו"נ בהם נעשה פי ארבע, ומאלף נעשה ארבע אלפים. אלא שהדרך הוא שנותנים להמתעסק תרי תלתא באגר, והנותן אינו נוטל רק תלתא, וא"כ משלשת אלפים היתרים אינו נוטל רק אלף יתרים, ומאלף שמכניסה האשה נעשה לו אלפים.

והנה במרדכי (סי' ק"צ) כתב דליכא הכא משום ריבית מה שמתחייב יותר, משום דגם אם מגרש עכשיו משלם ט"ו מנה, ואינו כמו רבית שעולה עם הזמן, נמצא שיש לו גרעון יותר מכל חוב, שמיד עלול לשלם היתרון, ולכן נגד זה אף שכל רווח כנ"ל נעשה מאלף אלפים, הכא שמתחייב גם לשלם מיד, אינו משלם רק חצי מזה, ומנגד אלף פוסק ט"ו מנה, וא"ש היטב.

דף סו: פסוק

מעשה בריב"ז כו' נערה אחת מלקטת שעורים מבין גללי בהמתן של ערביים כו' בת נקדימון בן גוריון אני כו' בכה ר' יוחנן בן זכאי ואמר אשריכם ישראל בזמן שעושים רצונו של מקום אין כל אומה ולשון שולטת בהם, ובזמן שאין עושים רצונו של מקום, מוסרין ביד אומה שפלה כו' - תמה המהר"ל בנצח ישראל (פרק ד') מהו זה שאמר ר' יוחנן אשריכם ישראל, וכי לזה אשרי יאמר שבתו של נקדימון בן גוריון מלקטת שעורים בין גללי בהמתן של ערביים.

וביאר בזה כי דוקא בגלל שירדו לשפל מצב כזה, מכוכבי שמים עד לעפר, מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, מזה הוכחה ברורה שאין ישראל נתונים תחת ממשלת השרים והמזלות, אלא הם דבוקים בהשי"ת ונתונים תחת כנפי חסותו, ובעשותם מצות ה' הם ברום המעלה העליונה, ולהיפוך בעת עברם פי ד' אין ירידה כירידתו, ולזה אמר אשרי, שזהו האושר האמיתי להיותם דבוקים בד' בכל מצב ואופן. ועיין בשם שמואל (פ' ויצא) כעין זה.

כיון שראתה אותו נתעטפה בשערה ועמדה לפניו וכו' - הגר"ש קלוגר זצ"ל בשו"ת קנאת סופרים [נדפס בשו"ת שנות חיים בסוף תשובה שט"ז] נשאל דאך היתה הולכת בתו של נקדימון בשערה, והרי היא היתה נשואה דהא ריב"ז חתם על כתובתה. והשואל רצה ללמוד מכאן להתיר פאה נכרית [ולומר דכוונת הגמרא לשערה של הפאה נכרית].

והגר"ש קלוגר זצ"ל דחה, דאכן בת נקדימון היתה ארוסה, וכתבו לה כתובתה מן האירוסין.

גליון זה יוצא לאור ע"י "שיעור הדף היומי" בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארו 4 ביתר.

ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל:
K0504166339@gmail.com

עוד כתב דבבית שמואל (סי' ט ס"ק ו) כתב דבמת הבעל מחמת זקנה יש לתלות בזקנה עיין שם. ונ"ל דהיינו בן שבעים, דבבן ששים אין לתלות בזקנה, דהא אב"י מת כשהי' בן ששים כדאי' בר"ה שם, ואעפ"כ קאמרה בת רב חסדא לדביתהו דאב"י קטלת ל"ך תלתא.

אך בשו"ת אגרות משה (אהע"ז ח"א סי' כו) כתב דאין ראי' מהא דאמרה בת רב חסדא קטלת ל"ך תלתא דאין לתלות בזקן בן ששים דמת מחמת זקנה, דהרי זה ברור דאב"י לא מת מחמת אשתו, דהלא מבואר בגמ' ר"ה שם דהששים שנה שחי אב"י הי' נחשב אצלו אריכות ימים ושנים, אלא בת רב חסדא לא ידעה דאב"י מדבית עלי, ולא ידעה דהוא מת כשהי' בן ששים, וע"כ אמרה לדביתהו קטלת ל"ך תלתא וכו'.

ולפי"ז גם שפיר אין לדחות סברת הריב"ש לתלות במכת מדינה מכח דברי בת רב חסדא, דהא לא ידעה דאב"י מדבית עלי, וע"כ לא תלתא זאת בזה וכנ"ל, עיין שם.

הבית יצחק (א"ה ח"א סי' מה) דחה ראיית החת"ס, די"ל דבאמת היה לאשתו של אב"י דין קטלנית מחמת שני הבעלים הראשונים דתרי זימני הוי חזקה לענין סכנתא.

דף סה: פסוק

מאי אוכלת כו' רב אשי אמר תשמיש - הגאון ר' יוסף ענגיל בספרו בית האוצר (מערכת א - כ כלל קעו) מביא כמה דברים שהשתוו אכילה וביאה, כמו שמצאנו שמתעסק פטור חוץ מחלבים ועריות שבהן חייב שכן נהנה. ומצינו דביאה מקרי אכילה וכמש"כ כי אם הלחם אשר הוא אוכל. וכתוב (משלי) אכלה ומחתה פיה וגו'. וביומא (ע"ה ע"א) זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים ודרשו דקאי על עריות, ולישנא מעליא נקט. וכן הך דהכא אוכלת עמו מלילי שבת ללילי שבת מפרש דהיינו תשמיש ולישנא מעליא נקט. ובנדה ("ז ע"א) מאן בעי פקולי לנהמא ובערוך פירש דהיינו תשמיש בלשון נקי' כדכתיב כי אם הלחם אשר הוא אוכל. ובשבת (ס"ב ע"ב) אנשי ירושלים אנשי שחץ היו, אדם אומר לחבירו במה סעדת היום וכו'.

והביא ממהר"ל בנתיבות עולם נתיב העבודה (פט"ז) דזהו הטעם מ"ש שהאוכל לחם בלי נטילת ידיים כאילו בא על הזונה. ששתיהן נקראים אכילה, ואם עושה אותם בלי הכנה והתקדשות הנצרך שווים הם.

דף סו: פסוק

פסקה להכניס לו אלף דינר הוא פוסק כנגדן ט"ו מנה כו' - ופירש"י לפי שהוא משתכר בהן מוסיף עוד חצי, וכן הוא בירושלמי הובא ברי"ף.

והנה בפאה (פ"ח מ"ח) איתא שמי שיש לו מאתים זוז לא יטול מן הצדקה, ואם יש לו חמשים זוז, והוא נושא ונותן בהם, ה"ז לא יטול. ומפרש בירושלמי (שם) דטבין חמשין דעבדין ממאתן דלא עבדין. הרי שמה שהוא